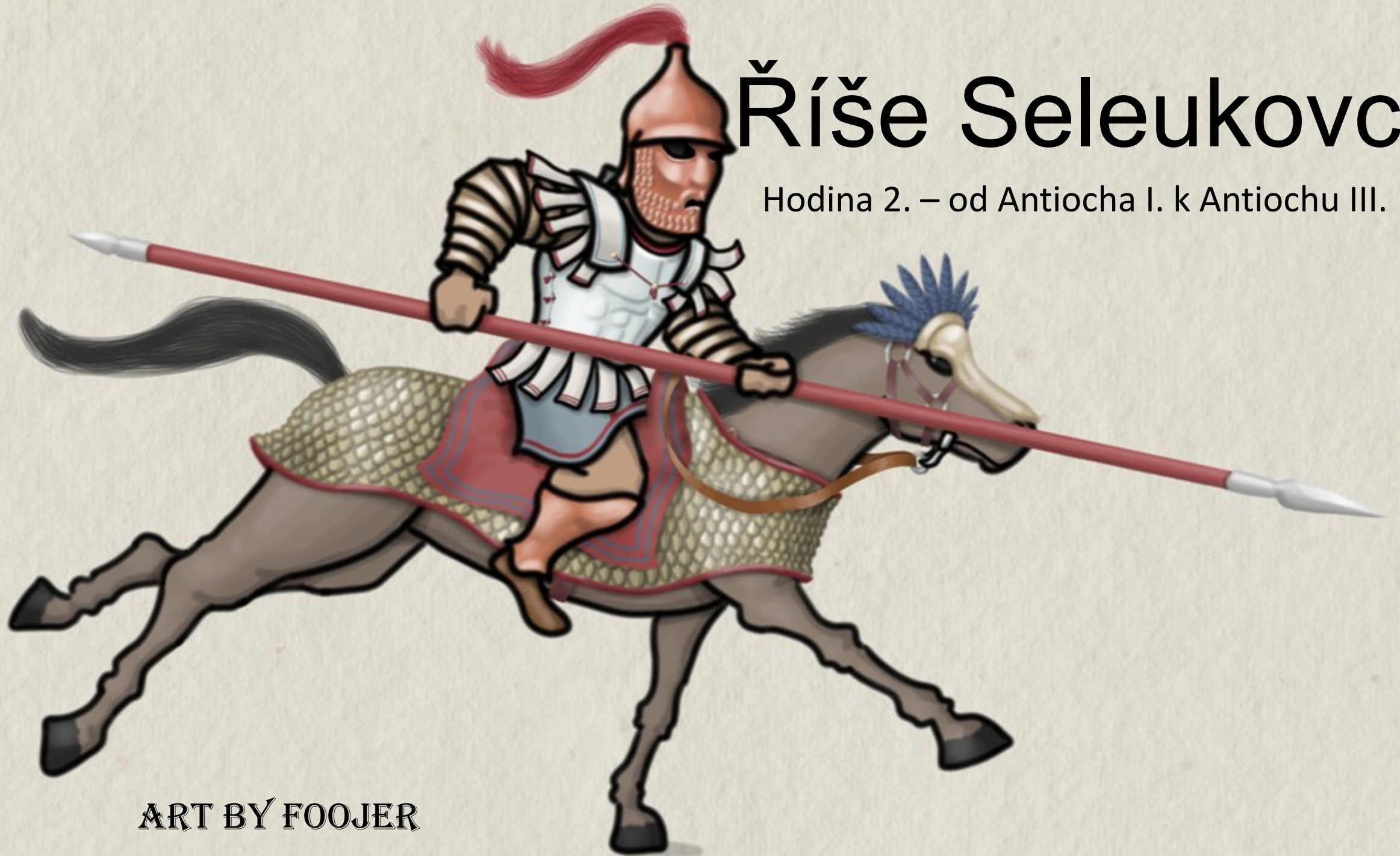

Říše Seleukovců

Hodina 2. – od Antiocha I. k Antiochu III.

ART BY FOOJER

Antiochos I. (281-261)

- roku 292 ustanoven svým otcem Seleukem za spolukrále
 - důvody:
 - včasné ustanovení následníka a upevnění jeho pozice následníka
 - redistribuce moci
 - zvyk dodržován i později
- v 90tých letech 3. století se Seleukos žení se Stratoniké, dcerou Demétria Poliorkéta, **kterou později přenechává jako manželku Antiochovi I.**
- následně Antiocha posílá vládnout do východních („Horních“) satrapií

- po Seleukově smrti nenastává žádná krize nástupnictví
- přesto: vzpoury syrských měst založených Seleukem a taktéž vzpoury v Persii, obě bylo nutné potlačit silou
- střed říše pevně v Antiochových rukách (Babylónie i Persie)
- hlavní problém: rozsáhlost území s velikým počtem nepřátel
- Antiochos také bezpečně ovládá východ
- Antiochovi cíle na západě:
 - udržet kontrolu a zkonsolidovat území získaná spolu se Seleukem od Lýsimacha
 - zajistit přetrvávající věrnost tamějších podmaněných měst a lokálních vládců
- Seleukovská obecná politika vůči řeckým městům: respektování vnitřní autonomie a osvobození od daní jako nástroj získání podpory
- zároveň musel Antiochos čelit odporu některých lokálních vládců (Bithýnie, Pontus)
- následně proti Antiochovi stála aliance tvořená králem Nikomédem z Bithýnie, Antigonem ii. Gonatem a městy Byzantiem a Herakleiou

- dále proti Antiochovi stojí také Ptolemaiovcí na jihu Malé Asie

- situace ještě zhoršena příchodem keltských kmenů

- ti se na výzvu Nikoméda, krále Bithýnie, roku **278 přepravují přes Helléspond a začínají plenit Malou Asii**

- Antiochos jako z prvních králů organizuje rozsáhlý odpor vůči invazi, vybírá daň na válku proti Keltům (**Galatikon**) a poráží je v tzv. **bitvě slonů roku 275/274**

- donutil je usadit se v části Frýgie, která je po nich nadále nazývána **Galatie**

- porážka Galatů Antiochem byla pro řecká města v Malé Asii zcela zásadní, získal díky nim jejich přízeň

- začal jimi být nazýván **„Sótér“** (zachránce, spasitel)

- Galatové následně najímání do helénistických armád (včetně těch Seleukovských) jako žoldáci

- po válce s Galaty se Antiochovi daří konsolidovat Malou Asii, Kappadokie se dostává pod Seleukovskou správu, je uzavřen mír s Antigonem Gonatem (277), Pergamon nadále zůstává věrný Seleukovcům, jsou zakládána města; **Pontos a Bithýnie jsou nicméně nadále nezávislé**

První syrská válka (276/274-271)

- propuká mezi **Antiochem I. a Ptolemaiem II.**
- na Antiochově straně stojí též **Magás, panovník Kyrény** (dynastický svazek s Antiochovou dcerou Apamé) – oba jsou pravděpodobní iniciátoři
- Ptolemaiova armáda se dostala až k Eufratu v Sýrii, odkud byla posléze zahánána seleukovskými vojsky, zatímco Antiochos operoval v Malé Asii ze Sard proti tamním ptolemaiovským državám, kde se odehrála zásadnější část bojů
- válka skončila **prohrou pro Seleukovce a příznivě pro Ptolemaiovce, udrželi Foiníkií a Koilé Sýrii (krom Damašku)**
- Antiochos se nadále drží mimo boje mezi Antigonovci a Ptolemaiovci v Egejské oblasti a soustředí se dále na konsolidaci říše
 - **účastní se např. zakládání chrámu v Borsippě** poblíž Babylonu (v nalezených nápisech používá babylonskou titulaturu)

Antiochos II. Theos (261-246)

- nástup na trůn poměrně hladký
- ALE – nepokoje v Babylóně
 - muž jménem Seleukos, který zřejmě nepocházel z královského rodu, se pokusil o povstání
 - lži-Seleukos?
- titul Theos získal za záchranu Milétanů od tyranidy v letech 259/8

Druhá syrská válka (260-253?)

- vypuká krátce po Antiochově nástupu na trůn
- **začíná menším sporem týkajícím se měst v Malé Asii (Milétos a Efesos), agresorem je Ptolemaios II.**
- o válce je známo jen málo
- pravděpodobně během ní došlo k **výpadu Ptolemaia II. do Sýrie a také z Kilikie proti Antiochovi**
- Antiochus během ní vynakládá veliké diplomatické úsilí na zajištění co nejlepšího mocenského postavení ve válce:
 - kolem roku 255 se lokální velmož Ariarathés (III.) prohlašuje králem Kappadokie, je Antiochem uznán a uzavírá dynastický sňatek s jeho dcerou Stratoniké
 - druhou Stratoniké (svoji sestru) provdává za makedonského následníka trůnu
- **válka skončila mírovou dohodou, Antiochos získal od Ptolemaia území v Iónii, Kilikii a Pamfýlii**
- **ALE – součástí mírové dohody je sňatek Antiocha s Bereniké, dcerou Ptolemaia, a „rozvod“ s jeho předchozí manželkou Láodiké**

- jako důsledek druhé syrské války je Antiochem věnována menší pozornost východním satrapiím
 - za Antiocha je oravděpodobně během 50tých let třetího století **jmenován satrapou Baktrie Diodotos (I.)**, který jím zůstává skrze celou vládu Antiocha
 - **celkově je věnována menší pozornost právě takovým krajům, jako je Parthie a Baktrie**
- kolem roku 248 se Bereniké narodil syn **Antiochos** (Antiochos II. už přitom v té době má dospělé syny s Láodiké, Seleuka a Antiocha)
 - z nich nejstarší, Seleukos, nebyl učiněn spolukrálem
- roku 246 Antiochos II. umírá při návštěvě své první manželky Láodiké v Efesu (údajně jí měl být otráven)

Seleukos II. Kallinikos (246-225)

- přítomen při smrti Antiocha II., okamžitě (pod vlivem Láodiké) prohlášen králem
- **Bereniké vzápětí prohlašuje králem svého syna Antiocha**, který je syrskými městy a částí vojska uznán králem, daří se jí ovládnout Sýrii a Kilikii, volá na pomoc svého bratra Ptolemáia III.
- Láodiké a Seleukovi se však daří vyvolat v Sýrii převrat, Antiochos je zavražděn jejich příznivci v Antiochii a Bereniké je následně zabita svou Galatskou stráží
- Ptolemáios mezitím vpadá do Sýrie

III. sýrská válka, „Laodikejská (246-241)

- Ptolemaiovi se daří ovládnout sýrská města, ovládl severní Sýrii až k Eufratu (a za něj) a pohoří Taurus, rozšiřuje kontrolu nad Kilikii
- Babylón se nicméně po zprávě o smrti Bereniké a Antiocha přiklonil k Seleukovi
- Seleukos shromáždil veliké loďstvo pro protiútok, ale to je zničeno při veliké bouři u pobřeží Malé Asie
- během zimy 246/245 Ptolemaios zůstává v Sýrii, poté se kvůli nepokojům v Egyptě vrací do svého království, zanechává za sebou své správce
- Seleukem je mezitím v Malé Asii ustanoven správcem jeho bratr Antiochos Hierax
- Seleukos se přesouvá roku 245 do Babylonu a upevňuje kontrolu nad Mezopotámií, Ptolemaiovi správci jsou vyhnáni
- kolem roku 244 se mu daří znovu ovládnout Sýrii, dobývá tehdy Antiochii, následně i Foinikii
- roku 241 válka končí a dochází k míru; zatímco Seleukovci přicházejí o území kolem Heléspontu a Thrákie, přestože se jim daří získat zpět většinu Sýrie, Ptolemaiovcům zůstává Seleukeia Pierijská (Přímořská) a části Kilikie, taktéž získávají velkou část pobřeží Malé Asie včetně Efesu
- ztráta území znamená pro Seleukovce značnou ztrátu prestiže

Neklidný východ

- někdy v průběhu třetí syrské války nebo krátce po ní dochází k **odpadnutí Antiocha Hierakta**, který se prohlašuje králem v Malé Asii, shromáždí vojsko Galatských žoldníků a navazuje spojení s Mithridatem, králem Pontu
- Seleukovi se zpočátku daří porazit síly Antiocha v Lydii, nedaří se mu však ovládnout Sardy a **posléze je Antiochem poražen v bitvě u Ankyry kolem roku 239**, načež nastává na nějakou dobu mezi bratry příměří
- Seleukos se obrací k problémům na východě
 - **!!! Od Antiocha I. žádný Seleukovský král nebyl dál na východě než v Babylóně!!!**
- satrapa Diotos (I.), tou dobou už přes 20 let v úřadě, se někdy po smrti Antiocha II. osamostatnil a učinil se králem (kolem poloviny 3. století); následně musel odrazit nájezd nomádů pod vedením náčelníka jménem Arsakés
- poté je těmito nomády (**Parnové/Parthové**) přepadena Parthie, která se v té době též pomalu vymyká seleukovské nadvládě
- Seleukův protiútok je poražen a **Parthie je kolem roku 239 dobyta Parny** (vládnoucí rod **Arsakovců** pak počítá počátek svojí vlády od roku 247), Parthové následně po smrti Diodota I. uzavírají mír s jeho synem

Konec vlády

- **v roce 237 nepokoje v Babylónu** – bojují zde proti sobě dvě frakce seleukovské armády (jeden z možných důvodů, proč Seleukos neuspěl proti Parthům – musel se věnovat těmto nepokojům)
- na západě dochází k **porážce Antiocha Hieraxe pergamským králem Attalem**; Antiochos prchá do Arménie a posléze se pokouší o výpad proti Seleukovy do Mezopotámie, je však poražen. Odtud prchá do Thrákie, na chvíli je zajat Ptolemaiovskými hlídkami, uniká však i jim a nakonec je zajat a zabit skupinou lokálních Galatů
- v Sýrii se Seleukova teta Stratoniké pokouší vyvolat proti němu povstání v Antiochii; to je neúspěšné, na úprku do Seleukeie je chycena a popravena
- Seleukos II. umírá roku 225

Seleukos III. Sótér Keraunos (225-222)

- původním jménem Alexandros
- rozpoutal válku s Attalem I.
- po neúspěchu v této válce je zavražděn (otráven) svými dvořany

Antiochos III. Veliký (222-187)

- druhý syn Seleuka II. Kallinika
- **od začátku vlády mu hrozí uzurpace moci ze strany jeho satrapů**
 - proti Attalovi v Pergamu je vyslán vojevůdce **Acháios**, který má za úkol získat nazpět území ztracená předchozími Seleukovci; daří se mu získat území v Lýdii, Frýgii a Mýsii, **poté se však s vojskem vzbouřil proti Antiochovi**
 - Acháios je následně roku 213 obležen Antiochem v Sardách, poražen, zajat a umučen
 - **dále se také bouří satrapa Molón v Médii, který se roku 222 prohlašuje králem**
 - za podpory jeho bratra (satrapy v Persii) vpadává do Babylonie
 - jsou proti němu vyslány královské jednotky, jsou však odraženy (Antiochos III. je mezitím na tažení v Sýrii)
 - teprve po králově osobním zapojení do bojů **je Molón roku 220 poražen a páchá sebevraždu**

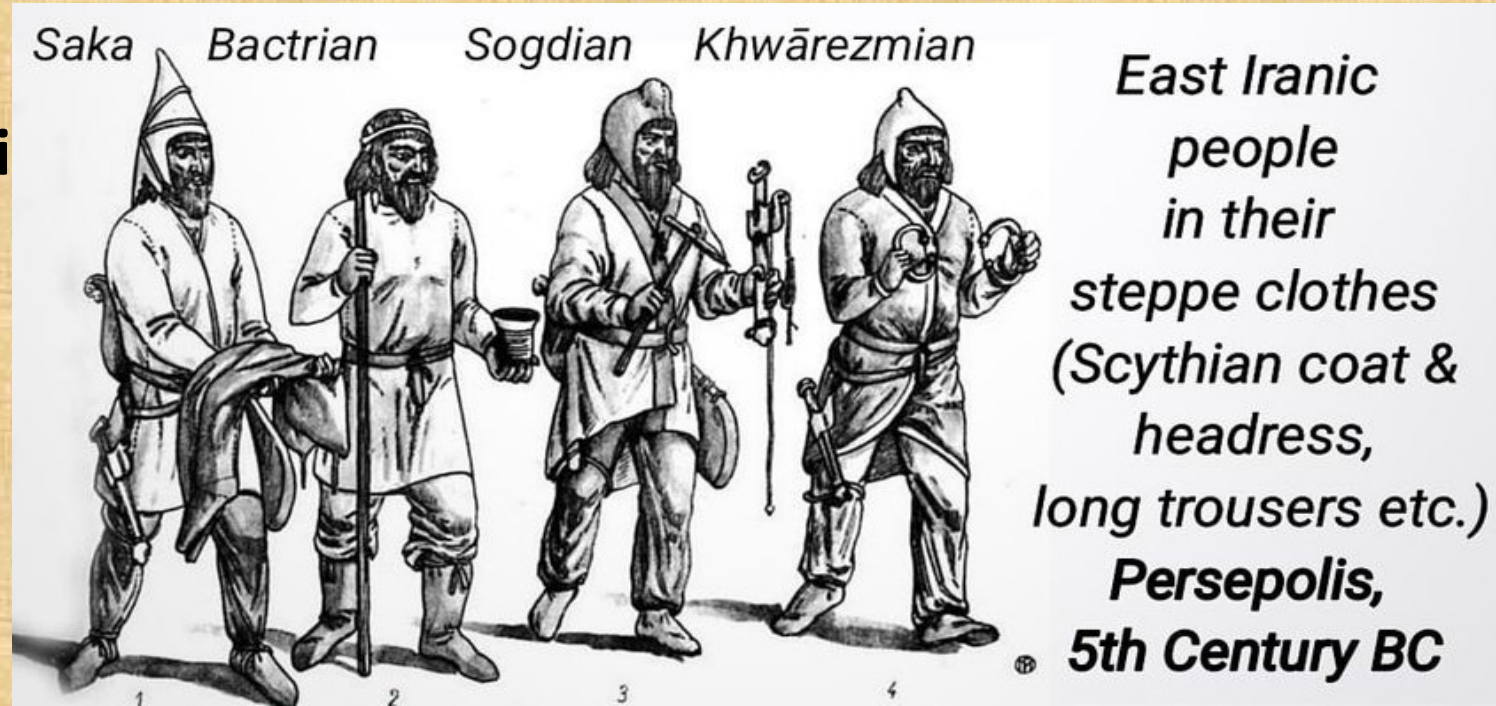

Čtvrtá syrská válka (221-217)

- roku 221 Antiochos vpadává do Koilé Sýrie (ještě před ukončením bojů s Acháiem a Molónem)
- roku 219 se mu daří získat zpět město Seleukeia Pieria
- v roce 217 je však egyptským králem Ptolemaiem IV. poražen v bitvě u Rafie
- Ptolemaiovci mu ponechávají Seleukeiu, **udržují si ale Koilé Sýrii**

Tažení na východ

- po porážce u Rafie **Antiochos III. obrací pozornost k zanedbávaným satrapiím na východě**
- zpočátku roku **212 získává kontrolu nad Kommagene a podřizuje si část Arménie**, jejímuž králi Xerxovi dává za ženu svojí sestru Antiochis, pomocí které ho později dává otrávit
- po uspořádání záležitostí v Arménii se přesunuje do Ecbatany v Médii, kde shromažďuje veliké vojsko (podle některých zdrojů 100 000 pěších 20 000 jízdních)
- **následuje slavné tažení (anabáze) od Íránu přes střední Asii až k hranicím Indie**

- prvně táhne roku 209 proti Parthům

- ti v té době ještě nemají tak silné postavení

- po počátečním dobytí Parthie a přilehlých územích se se Seleukovci střetávají v boji spíše při kořistnických nájezdech než při pokusech o další expanzi

- Antiochos Parthy vyhání ze SV Médie, Parthský vládce Arsakés II. se Antiochovi podřizuje

- z Parthie se Antiochos přesunuje do dosud věrné provincie Ariany, a odtud táhne proti Baktrii, kde v té době vládne král **Euthydémus I.**; následuje řada bitev a obléhání Baktry, **nakonec je uzavřen mír, na základě kterého Euthydémus uznává Antiochovo právo udílet královský titul a jeho nadřazenost**; Antiochus pak dává svoji dceru za ženu Euthydémovu synovi a následně zásobuje své vojsko (a doplňuje do něj slony) na Euthydémovy náklady

- poté táhne do Indie, kde navazuje spojení s lokálním králem jménem Sofagasenos a dostává od něj další slony

- roku 205 se vrací do Babylonu, kde se účastní tamních novoročních oslav

- mezi lety 205-204 ještě podniká námořní výpravu do Gerrhy na druhé straně Perského zálivu, její obyvatelé mu vyplácejí tribut a je s nimi uzavřen mír

- součást celkové politické snahy Seleukovců o kontrolu obchodních stezek středního Východu

- **přinejmenším od roku 202 je pak Antiochos znám pod přívlastkem Megás, Veliký**

Pátá syrská válka (202-194)

- od roku 202 pak Antiochos vede pátou syrskou válku
- **v bitvě u Panionu roku 200 drtivě poráží vojsko ptolemaiovské vojsko**
 - zásadní prohra pro Egypt, který díky ní přichází o páteř své armády tvořenou makedonskou falangou
- Antiochos tak definitivně získává Koilé Sýrii, Foiníkií a pobřeží Palestiny, a následně i Ptolemaiovská území a města v Malé Asii

Válka s Římany

- díky úspěchům v Malé Asii rozšiřuje Antiochos seleukovskou vládu znovu i do Thrákie, **čímž se dostává do střetu s Římskou republikou**, která v té době pomalu buduje svou říši a nadvládu v Řecku
- k těm se obracejí Antiochovi nepřátelská řecká města kolem Helléspontu a v Malé Asii s prosbou o pomoc
- zásadní je Antiochovo znovuzbudování města Lýsimacheia v Thrákii jakožto opěrného bodu pro jeho expanzi
- roku 192 Antiochos vpadává do Řecka, **je však Římany poražen v bitvě u Thermopyl roku 191**, stahuje se do Malé Asie, a **je Římany definitivně poražen v bitvě u Magnézie roku 190**
- roku 188 následně uzavírá mír v Apameii, na základě kterého je nucen se vzdát většiny loďstva, území v Evropě a v Malé Asii na sever od pohoří Tauros, musí vybit své válečné slony a zaplatit reparace (až 5500 talentů)
- v roce 187 je pak zabit v Elymě při pokusu o vyloupení tamního chrámu domorodými obyvateli

